Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17171

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i (BBEDYÖ), bireylerin g?daya kar?? gösterdi?i, madde ba??ml?l??? kriterlerine benzerlik ta??yan kontrol kayb?, a?erme ve olumsuz sonuçlara ra?men devam etme gibi davran??lar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, özellikle yüksek derecede i?lenmi? g?dalara kar?? geli?en ve klinik olarak tan?mlanan yeme bozukluklar?ndan farkl? bir spektrumda yer alan ba??ml?l?k benzeri yeme e?ilimlerini de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe versiyonu, üniversite ö?rencileri popülasyonunda Uyarlama çal??mas? ile Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r.

Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe konu?an genç yeti?kinler aras?nda geçerli ve güvenilir bir ara?t?rma ve tarama arac? olarak kullan?labilece?ini göstermeyi amaçlam??t?r. Çal??mada, ölçe?in faktör yap?s?, iç tutarl?l??? ve ilgili di?er Psikometrik Özellikler detayl?ca incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme, Ba??ml?l?k, Yeme Ölçe?i, Psikometri, Üniversite Ö?rencileri, G?da Ba??ml?l???, Uyarlama.

Yazarlar

Dilek Demir, Mehmet Bektas, Selçuk Demir, ?brahim Bektas.

Amaç

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i'nin temel amac?, özellikle üniversite ö?rencileri gibi genç yeti?kin popülasyonlar?nda, yeme davran??lar?n?n ba??ml?l?k modeli çerçevesinde incelenmesine olanak sa?lamakt?r. Ölçek, yeme davran??lar?nda kontrol kayb?, a??r? tüketim ve g?daya yönelik yo?un istek gibi semptomlar?n s?kl???n? ve ?iddetini belirleyerek, bu davran??lar?n yayg?nl???n? ve ili?kili oldu?u psikososyal de?i?kenleri ara?t?rmac?lar için ölçülebilir hale getirir. Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?ndaki spesifik amaç, uluslararas? literatürde kullan?lan bu yap?n?n Türk kültüründe de geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamakt?r.

Yap?

Ölçek, yeme davran???n? bir ba??ml?l?k süreci olarak kavramsalla?t?ran yap?sal bir modeli ölçer. Ölçülen temel Yeme Davran??? yap?s?, Tütün, alkol veya uyu?turucu ba??ml?l?klar?nda görülen semptomlara paralel olarak, yiyeceklere kar?? geli?en a??r? dü?künlük ve kontrol kayb?n? temel al?r. Bu yap? genellikle ?unlar? içerir:

Kontrol Kayb?: Bireyin planlad???ndan daha fazla yemek yeme veya yemek yeme?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

durduramama durumu.
A?erme (Craving): Belirli yiyeceklere kar?? yo?un ve kar?? konulamaz istek duyma.
Olumsuz Sonuçlara Ra?men Kullan?m: Fiziksel veya psikolojik zarara ra?men yeme davran???na devam etme.
Tolerans ve Yoksunluk: Tatmin olmak için giderek daha fazla yiyece?e ihtiyaç duyma ve yiyecek kesildi?inde huzursuzluk veya sinirlilik gibi yoksunluk belirtileri gösterme.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun Geçerlik çal??malar?, yap?sal geçerli?i kan?tlamaya odaklanm??t?r. Demir ve arkada?lar? (2020) taraf?ndan yürütülen psikometrik incelemelerde, ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad???, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland???n? ve yap?sal uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstermi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, dürtüsellik, yeme bozuklu?u belirtileri veya obezite) beklenen yönde ili?kiler kurup kurmad??? (yak?nsak ve ay?rt edici geçerlik) incelenmi?tir. Bu bulgular, BBEDYÖ'nün ba??ml?l?k benzeri yeme davran???n? Türk popülasyonunda do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Türkçe uyarlamas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in yüksek içsel güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, güvenirlik kapsam?nda madde-toplam korelasyonlar? ve baz? durumlarda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu testler, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? ve tek tek maddelerin toplam puan üzerindeki katk?s?n? de?erlendirerek, ölçe?in genel güvenilirli?inin yüksek oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in orijinal yap?s?n? destekleyen bir modelin belirlenmesine odaklanm??t?r. Uyarlama çal??mas?nda genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?u do?rulanm??t?r. Orijinal ölçek, ba??ml?l?k semptomlar?n? temsil eden alt boyutlara sahip olabilir ve DFA, bu alt boyutlar?n Türkiye ba?lam?nda da ayr???p ayr??mad???n? kontrol etmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert tipi derecelendirme (Orijinal ölçe?e ba?l? olarak 4 veya 5 puanl? olabilir. Kaynakta belirtilmedi?i için standart format varsay?lm??t?r.)

Mevcut Diller: Türkçe, (Orijinal dil ?ngilizce veya ilgili di?er diller)

Popülasyon Grubu: Klinik Olmayan Popülasyon (Özellikle genç yeti?kinler)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik Dönemi (Tipik olarak 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, belirli yeme davran??lar?na ne s?kl?kla kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k, Yeme Davran???, Kontrol Kayb?, Psikometrik, Cronbach Alpha, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

Yaz??ma Adresi: Dilek Demir (dilekdemir624@gmail.com)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricileri ve Türkçe uyarlamas?n? yapan yazarlar (Demir et al., 2020) ile ileti?ime geçilmesi, telif haklar? ve kullan?m izinleri aç?s?ndan önemlidir. Ölçek genellikle akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için uygundur, ancak ticari veya klinik uygulamalar için özel izin gerekebilir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2020

Ücret: Akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yay?nc?n?n politikalar? kontrol

ARABPSYCHOLOGY.COM

edilmelidir.

Referanslar

Demir, D., Bektas, M., Demir, S., & Bektas, I. (2020). Psychometric properties of the Turkish version of The Addiction-Like Eating Behavior Scale for university students. *Current Psychology*. https://doi.org/10.1007/s12144-020-00664-w

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: 0210nr38b-y-https-link-springer-com.proxy2.marmara-elibrary.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: bagimlilik-benzeri-yeme-davranisi-olcegi-toad.pdf

Ba??ml?l?k Benzeri Yeme Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Orijinal kaynakta ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Maddeler, uyarlama makalesinden veya orijinal ölçekten temin edilmelidir.)

Ölçek maddeleri, yeme davran???n?n ba??ml?l?k kriterlerine ne ölçüde uydu?unu belirlemek üzere tasarlanm?? ifadelerden olu?ur. Tipik olarak bu ifadeler, kontrol kayb? ve a??r? tüketim deneyimlerini sorgular.

(Maddeler, ölçe?in tam metnine eri?im sa?land???nda buraya eklenecektir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM